

nema iskrenog pristupanja, otvorenog tretiranja problema i bratskog razgovora o pozitivnostima i negativnostima, nema ni dobre volje!

Možda će nam netko odgovoriti: pa i ne radi se drugačije, nego što predlažete. Nitko međutim neće poreći, da ukoliko se o pojedinim pitanjima (ne o svim pitanjima!) i radi na ovaj način, da se »rješenja« donose vrlo sporo, bez potrebne dinamike, koja je oznaka našeg vremena. Problemi su aktuelni, ne trpe odlaganja iz godine u godinu, a najmanje trpe da se donesu samo zaključci. Potrebno je sve što je odlučeno provoditi u život i stalno nadzirati da li se ono što je odlučeno doista u život i provodi: u najzadnjoj brdskoj župi, kao i u biskupijskim centrima.

Dr IVANOV

»VELIKONOČNO« KRŠČANSTVO

1. *Velikonočna skrivnost.* S svojim vstajanjem je naš Gospod dopolnil svoje odrešilno delo. Sezidal je tempelj svojega telesa, ki so mu ga bili s križanjem podrli, in dal jim je Jonovo znamenje, ko so Judje od njega znamenje za dokaz njegovega poslanstva zahtevali.

Iz Gospodove odprte strani se je rodila sv. Cerkev, njegovo skrivnostno telo, ki mu je glava on sam, vsi krščeni, ki so vero ohranili, pa so njegovi udje, vedno z njim združeni: v molitvi in daritvi, v bojih in zmagah, v življenju in smrti, v času in večnosti. Gospodovo skrivnostno telo je zgodovinsko in obenem vedno trajajoče dejstvo. Po njem je Gospod blizu vsakemu človeku, po njem med ljudmi nadaljuje svoje odrešilno delo, dokler ga ne bo dokončal, ko bo ob svojem drugem prihodu uničil še smrt in bo po vesoljni sodbi svoje večno kraljestvo izročil nebeškemu Očetu. Doglej pa on sam v zakramentih in v evharistični daritvi ostane »Mediator« — srednik med Bogom in ljudmi. V svojih duhovnikih pa ima bolj ali manj pripravno orodje svojega dela. To je velikonočna skrivnost s kratkimi besedami povedana.

2. *Njen izraz.* Velikonočna skrivnost je osrednja resnica krščanstva in prav radi nje ima krščanstvo na sebi velikonočni pečat. Izražamo ga na mnoge načine.

a) Značaj krščanstva izraža *nedelja in velikonočni praznik*, ki sta tedenski odnosno obletni spomin Gospodovega vsta-

jenja. Velika noč je bila do 4. stol. edini praznik krščanstva. Nanj se je Cerkev pripravljala s 40 dnevnim postom in praznik sam je izzvenel v povelikonočnem času, ki je trajal 50 dni. Odmeval je še dalje skozi vse nedelje v letu. Bolj izrazito značaj krščanstva ni mogel biti naglašen, zlasti ker drugih praznikov še ni bilo.

b) Izraža ga *liturgija Cerkve*. Posebej je treba poudariti, da vstajenja Gospodovega Cerkev nima samo za edinstven dogodek, ki je zapisan v zgodovinskih knjigah 4 evangelijev, ampak ga ima za vedno navzočo skrivnost v krstu in Evharistiji. Božji Zveličar je trikrat napovedal svoje trpljenje in smrt, a vsakokrat tudi svoje vstajenje. Njegova smrt in vstajenje sta neločljivo združeni tudi v liturgiji Cerkve. Po nauku sv. Pavla Kristus umrje in vstane v svojih udih, ki so grehu odmrli in se dajo krstiti. Prav tako tudi v evharistični daritvi po nauku liturgične okrožnice Pija XII. Gospodova smrt in vstajenje se torej nenehno izražata v liturgiji Cerkve. Krst in Evharistija sta skrivnost, sta misterij, sta med nami trajno navzoči priči Gospodove smrti in njegovega vstajenja.

c) Velikonočni značaj krščanstva izraža *cerkvena molitev*. Vse svoje molitve Cerkev sklepa po Sredniku: per Jesum Christum. In to ne samo v velikonočnem času ampak tudi izven njega. Tudi na veliki petek, ki je smrtni dan našega Gospoda, Cerkev tako sklepa svoje molitve in prosi, naj Gospod dušam nakloni milost vstajenja. V molitvi Cerkve torej skozi celo leto odmeva velikonočna skrivnost.

č) Velikonočni pečat daje krščanstvu vzklik »Aleluja!«, ki ga v liturgiji srečavamo večji del leta. Prvič se oglasi v maši velikonočne vigilijske po berilu iz lista Kološanom, v katerem Cerkev po ustih apostola svojim vernikom oznanja velikonočno skrivnost, potem pa ne utihne več do prvih večernic sedemdesetnice vključno in tako z velikonočnim psalmom 117., ki ga molimo v nedeljski prvi, ustvarja velikonočno vzdušje tudi ob nedeljah med letom.

d) Velikonočni značaj krščanstva končno izraža *cerkvena umetnost*. Slikarski motivi v starih krščanskih cerkvah so velikonočni. V absidah starih bazilik blesti *crux gemmata* — križ, znamenje zmage in novega žiljenja. Izpod njega vro 7 studenci, simboli 2 zakramentov, ki iz njih pijejo duše v simbolih jelena. Drugi velikonočni motivi so darovano Jagnje, Kristus-kralj obdan od apostolov in mučencev kot zastopnikov svetoga ljudstva, Kristus-trta s svojimi mladkami.

Značilno za te stare slikarske velikonočne motive je, da Kristus ni nikoli sam, ampak da je vedno obdan z udi svojega skrivnostnega telesa. Celo slikarski motivi na starih krščanskih pokopališčih v katakombah so velikonočni. Nič turobnega ni na njih: dobri Pastir, ki pase svoje ovce, Pastir, ki najde svojo ovco, itd.

3. *Njen izraz blede.* Kakor stare slike na stenah tako je tudi izraz velikonočne skrivnosti v dušah krščanskih vernikov s časom obledel. Razlogi so naslednji.

a) Obledel je zaradi *naraščajočega števila praznikov*. Cerkveni prazniki so se v teku časa namnožili, velika noč ni bil več edini, pač pa eden izmed praznikov. Pridružili so se mu razni drugi: Gospodovi, Marijini, svetniški, vedno bolj številni. To je veliki noči nujno vzelo njen prvotni sijaj.

b) Z naraščanjem cerkvenih praznikov so se kristjani spominjali *zgodovinskih* dogodkov iz življenja božjega Odrešenika, njegove prečiste Matere in božjih svetnikov. Podobno je tudi velika noč vedno bolj postajala samo zgodovinski spomin na vstajenje, vedno bolj pa se je tudi izgubljal misel za skrivnostno navzočnost velike noči v krstu in Evharistiji. *Zgodovinsko objajanje velikonočne skrivnosti je krstu in Evharistiji vzelo njih vsebino.* V liturgiji je nastala velika praznina. Skušali so jo zamašiti z različnimi ljudskimi pobožnostmi, toda posledica tega je bila, da ja pomen velikonočnih zakramentov še bolj obledel in da se je njih vsebina še bolj izpraznila.

Ko to ugotavljajo, liturgični strokovnjaki samo bistrijo pojme. Ni pa njih namen, da bi iz pobožnosti skušali izriniti vsak zgodovinski spomin na Gospoda. Tega ne dela niti liturgija. Kdor bi to poskušal, bi si sam izpodkopal tla, na katerih stoji. Tudi ni njih namen, da bi nasprotovali ljudskim pobožnostim, ki so se ponekod za veliko noč udomačile. Ordinariji so poklicani, da odločijo, po stopnji liturgične kulture svojih vernikov, ali so v dobi liturgične obnove nekatere ljudske pobožnosti pod njih oblastjo še umestne ali pa so se že preživele.

c) Na prehodu iz starega v novi vek se je Cerkev borila proti Ariju, ki je v Kristusu tajil božjo naravo. Cerkev je na svojih zborih kot versko resnico razglasila, da je v Kristusovi osebi združena človešna narava z božjo in da so kristjani dolžni Kristusu *skazovati božje češčenje*. Ta resnica

je služila kot temelj, da je okrog Kristusove osebe krščanska pobožnost razvila bogato božje češčenje, pri tem pa je *bledela* podoba Kristusa Srednika med Bogom in ljudmi. Ta podoba je še bolj obledela v dobi, ko so Gospoda v njegovem trpljenju preveč enostransko predstavljali samo kot moža bolečin, ne da bi pri tem dovolj naglašali, da je Gospod prav v svojem trpljenju premagal satana, premostil prepad, ki je zijal med nebom in zemljo, da je trpeč postal kralj novega duhovnega kraljestva, duhovnik NZ, Srednik med Bogom in ljudmi.

č) Podoba Kristusa Srednika je tudi obledela s češčenjem svetnikov, katerih število je vedno bolj naraščalo. Češčenje svetnikov je v krščanski veri utemeljeno in prakticirano od davnih časov, saj so svetniki z božjo Materjo na čelu ljubljenci božji in naši priprošnjiki pri Bogu. To je izven vsakega dvoma. Vendar pri tem ne smemo pozabiti, da je Srednik, ki nam posreduje odrešenje, samo Kristus in da se češčenje svetnikov ne sme izroditi tako, da zatemni podobo Jezusa Kristusa, Srednika med Bogom in ljudmi. Svetniki so z Marijo vred najzlahotnejši sadovi Kristusovega odrešilnega dela, oni nam svetijo zlasti z zgledi svojega svetega življenja.

4. *Liturgična obnova vrača veliki noči njen prvotni sijaj.* Iz povedanega lahko razberemo, da se krščanska pobožnost prebija skozi najbolj različne duhovne tokove in da jo mora Cerkev neprestano uravnavati. Sledi tudi, da je zakladnica verskih resnic zelo zelo bogata. Niso pa iz nje verske resnice zablestele vse hkrati. V razodetju je vsaka objavljena kakor v zametku, šele polagoma pa zablesti zdaj ena zdaj druga in je položena v versko zavest krščanskega ljudstva.

Nobena izmed objavljenih resnic ne more biti preklicana, ne more biti črtana iz veroizpovedi. Ko pa njih število naraste, jih Cerkev po nekem redu, po neki lestvici vrednot, razvrsti.

To je Cerkev storila z *liturgično okrožnico* Pija XII, ki nosi značilno ime: *Mediator Dei*. To Cerkev tudi praktično izvršuje z *liturgično obnovo*. Z obnovo svetega trodnevja in nedelje je Cerkev veliki noči že vrnila njen prvotni sijaj. To je storila tudi z novo klasifikacijo nedelj, praznikov in ferij v 40 dnevnom postu. Iz te obnove jasno sledi spoznanje, da je krščanstvo ohranilo svoj velikonočni pečat doslej in da ga hoče ohraniti tudi poslej.

Po tem spoznanju bo treba v bodočnosti oblikovati versko življenje, prilagoditi metode današnjega dušnega pastirstva, zlati pa preurediti službo božjo, če naj se ji vrne njena pristnost, njena zvežost, njena učinkovitost. Na vse bo treba paziti, kar lahko poudari ali zatemni velikonočni značaj kršćanstva.

Filip KAVČIĆ

SUSRET S BOGOM

2. nedj. po Uskrsu — *Na pašnjacima svetih tajna*

Dobri Pastir Krist je nas, koji smo nekada bili zalutale ovce, pronašao i izbavio od propasti. Sad preostaje da umremo grijesima, i živimo pravdi; da pasemo na pašnjacima svetih tajna.

Molitva je uzdizanje srca i duše Bogu. No, prikazivanje Žrtve je nešto više, jer je to molitva i prinos. S žrtvenim prinosom sjedinimo sebe, pa će nam sveta Žrtva donijeti spasonosni blagoslov i pašu svete milosti.

Kristov dolazak u Pričesti je najsočnija hrana. Po njoj živimo novim božanskim životom. Kako li moramo biti zahvalni?

3. nedj. po Uskrsu — *Još malo!*

Krist nam je smrću zaslužio novi život, novu domovinu. Stoga ovdje imamo živjeti kao stranci i putnici, kao ljudi na čijem se vladanju ima vidjeti da ne pripadaju ovome svijetu na kom su samo za kratko vrijeme.

Dok smo ovdje poistovjetujemo se s Kristom. Doživimo mističnu smrt na oltaru, razapnimo zemaljske želje, postanimo žrtva. Jedino tako može sv. Misa postići svoj pravi učinak. Ne plašimo se toga. Iza kratkotrajnog umiranja nastupit će Pasha, čas kad ćemo ljubiti samo ono što je sveto.

Sveta Pričest je obnova naših duhovnih sila, pomoć u tjelesnim potrebama i sveti poticaj da ustrajemo u dobru, jer je Krist obećao: Još malo pa ćete me vidjeti.

4. nedj. po Uskrsu — *Gdje su prave radosti*

Današnje je bogoslužje pjesma zahvalnica Bogu od koga dolazi svaki dobri dar i svaki savršeni poklon. On nam daje svoju milost koja u nama djeluje i čini da su, uza sve promjene, naša srca usidrena onamo gdje su prave radosti.